

षिरू शब्दे ॥ का° [८.४.३.] प्राची प्रेतमिति वाचयतीति । हविर्धानाख्ये यदा प्रवर्तते तदा यजमानं वाचयेदिति सूत्रार्थः ॥ त्रयाणां यजुषां हविर्धाने देवते ॥ हे उभे शकटे युवां प्राची प्राञ्जुखि प्रेतं प्रकर्षेण गृह्यतम् प्राञ्जतस्ते प्राची । किम्भूते युवाम् । अधरं कल्पयन्ती इदं कर्म समर्थं कुर्वाणे ॥ किं च यजमिममूर्धं नयतमुपरिवर्तिदेवान्प्रति प्रापयतम् ॥ मा जिह्वरतं मा कुटिले भवतम् कृ कौटिल्ये णिजतस्य लुडि वृषम् । यद्वा कृल चलने मा चलतम् ॥ ॥ का° [८.४.४.] स्वं गोष्ठमिति च खर्जतीति । प्रवर्त्यमानयोः शकटयोरक्षे खर्जति धनिं कुर्वति सति स्वं गोष्ठमिति यजमानं वाचयेदिति सूत्रार्थः ॥ दुर्यशब्दो गृह्वाची । गृहा वै दुर्या इति श्रुतेः [३.५.३.१८.] । तेन गृहसदृशे शकटे लक्ष्येते । हे देवी दुर्ये गृहसदृशशकटद्वयवृषे देवते स्वं गोष्ठं स्वकीयं गोस्थानमावदतम् सर्वतः कथयतम् योऽयमक्षशब्दस्तेन यजमानस्य गृहं बहूनां गवां यथा स्थानं भवति तथा कथयतमित्यर्थः । युवाभ्यामुच्चारितं तथैव स्यादिति भावः ॥ किं च आयुर्मा निर्वादिष्टम् यजमानस्य यावदायुरस्ति तावत्सर्वं मा निराकार्ष्टम् वदतेर्लुडि मध्यमद्विवचने वृषम् यद्वा निकृष्टं पशुधनादिरहितं मा उच्चारयतम् ॥ प्रजां मा निर्वादिष्टम् यजमानस्य प्रजां पुत्रादिवृषां मा निराकार्ष्टम् । अनेनाक्षशब्देनायुःप्रजयोर्निराकरणं मा भूदिति भावः । उभयवद्भो योऽक्षः स दुष्टवाक् वरुणदेववृषः । तदारु श्रुतिः [३.५.३.१८.] । वरुणो वाऽष्टुर्दुर्वागुभयतो बद्धो यदक्ष इति । तस्माद्वापवृषदुर्वाक्यपरिहारायाशीर्वाद्वृषं सुवाक्यमनेन मन्त्रेण प्रार्थ्यते ॥ ॥ का° [८.४.५.] पश्चादुत्तरवेदेस्त्रिषु प्रक्रमेषु मत्या वा नभ्यस्थेऽभिमन्त्रयतेऽत्र (२१.) रमेथामिति । वेदिनिकटस्थापिते उभे शकटे अभिमन्त्रयेदिति सूत्रार्थः ॥ हे शकटे पृथिव्याः वर्ष्मन् वर्ष्मणि भूमेः शरीरभूतेऽत्रास्मिन्देवयजने युवां रमेथां क्रीडां कुरुताम् वर्ष्मणि स्तीर्णे वा (२२.) । सुपां सुलुगिति [पा° ७.१.३१.] डेलीपे न डि सम्बुद्धोरिति [पा° ८.२.८.] नलोपाभावः ॥ देवयजनस्य भूमेः शरीरत्वं तित्तिरिणोक्तम् । वर्ष्म ह्येतत्पृथिव्या यदेवयजनमिति ॥ १७ ॥

a. विष्णोर्नुकं वीर्याणि प्रवोचं यः पार्थिवानि विममे रजाऽसि ।

योऽअस्कभायदुत्तरं सधस्थं विचक्रमाणस्त्रेधोरुगायः ॥